

Проф. др АЛЕКСАНДАР ПЕТРОВИЋ

НАЈЛАКШЕ ЈЕ ДОГОВОРТИ СЕ ОКО ЛАЖИ

НАВИКЛИ СМО У ДОБУ ПРОСВЕЋЕНОСТИ ДА ГОРДО ВЕРУЈЕМО ДА СВЕТ ПОСТОЈИ ЗБОГ НАС, ДА СМО ВРХ ЕВОЛУТИВНОГ ЛАНЦА, ДА НАМ ЈЕ СВЕ ДОПУштЕНО И ДА НАУКА ДОНОСИ РЕШЕЊА ЗА СВЕ НАШЕ ДИЛЕМЕ И МУКЕ. ЗАТО ДИГИТАЛНА ТЕХНОЛОГИЈА ЗАУЗИМА И ПОЗУ НАУКЕ КАО ДА ИМА ОДГОВОР НА СВА ПИТАЊА ДОК У ПРАКСИ САМО ОДЛАЖЕ ОДГОВОРЕ И ЗАМЕЊУЈЕ ИХ ДУБЛИРАЊЕМ И ИСУШИВАЊЕМ ЖИВОТНИХ ТОКОВА. ЊЕН ЈЕДИНИ ЦИЉ ЈЕ НОРМАЛИЗАЦИЈА ПОЛУЗНАЊА И ШИРЕЊЕ ОПСЕНА И ЗАБЛУДА ЛИШЕНИХ ИМПУЛСА ИСТИНЕ. ЗАТО СУ ПРЕ НЕКУ ГОДИНУ ЕНГЛЕЗИ ОБЈАВИЛИ ДА ЈЕ РЕЧ ГОДИНЕ ПОСТИСТИНА. ПОРУКА ЈЕ ДА СЕ САМО ОД ЛАЖИ ЖИВИ, А ОД ИСТИНЕ УМИРЕ

Разговарао **ВЛАДИМИР ДИМИТРИЈЕВИЋ** Фотографије **АНА ЂОРЂЕВИЋ**

ДРУГИ ДЕО

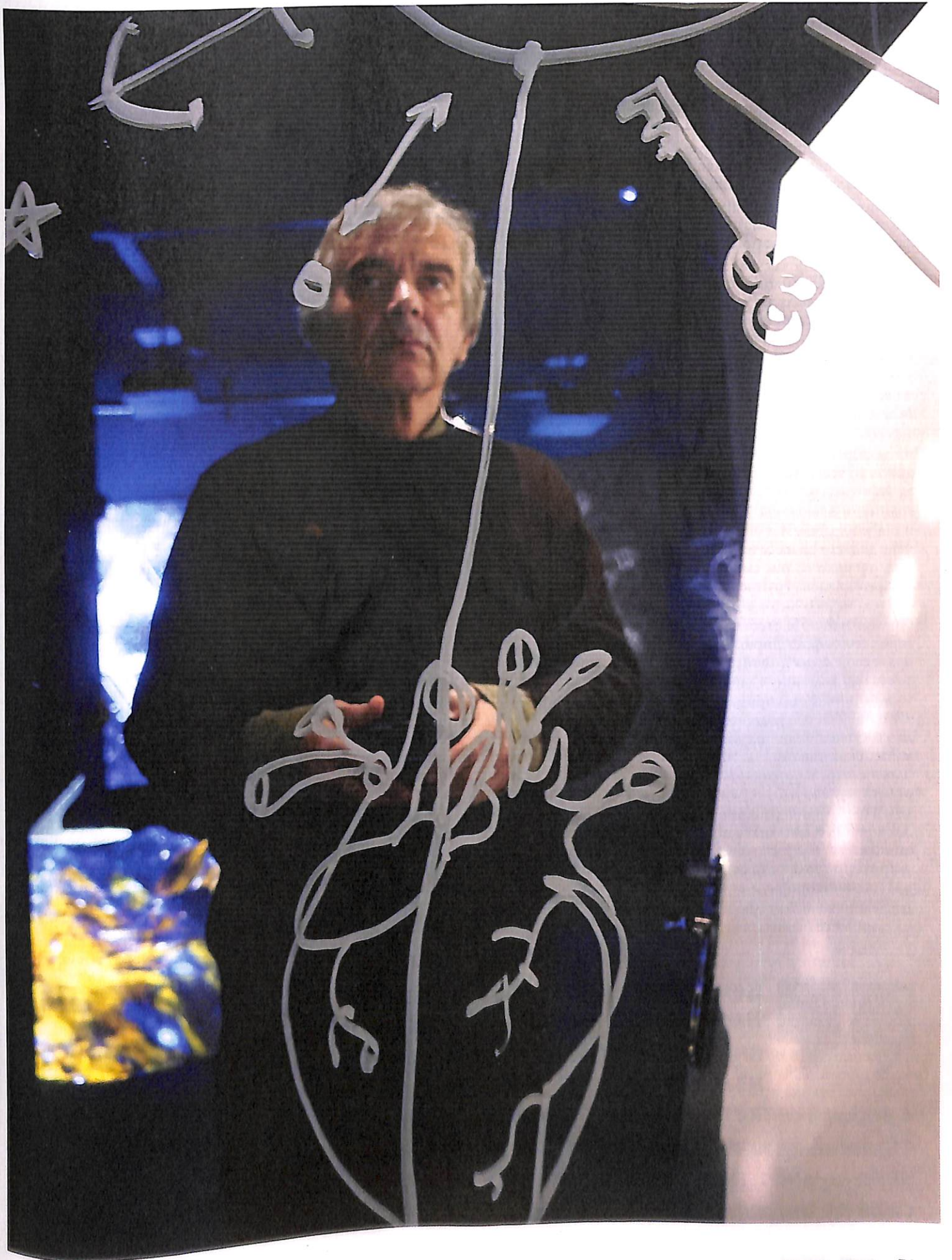
Проф. др Александар Петровић, антрополог и историчар науке, и у наставку нашег разговора за „Печат“ излаже своје темељне увиде у природу привида терминалног капитализма који се човечанству намећу као апсолутне истине.

Како се може уклопити у једну климатску слику оно што изгледа сасвим противречно, с једне стране библијски потоп, а с друге ширење пустиња?

Све може незнањем, неодговорношћу и намештањем

резултата мерења. На пример, некадашњи председник Панела, Индијац Раџендра Пачору, у четврти извештај Панела унео је да „glaciers in the Himalayas are receding faster than in any other part of the world and, if the present rate continues, the likelihood of them disappearing by the year 2035 and perhaps sooner is very high if the Earth keeps warming at the current rate.... in the next 50 to 70 years in summertime [the Arctic ice cap] will be completely gone“. То не би било ништа необ-

ично, навикли смо на разна призивања смака света, да је то резултат његовог истраживања. Испоставило се брзо да је то преписао из неког енглеског научнопопуларног часописа текста кога се и његов аутор после одрекао. Упркос оваквом предвиђању, видимо да се у протекле две деценије глечери на Хималајима нису отопили, али се то догодило с угледом Панела. Када сам у разговору Ричарду Сомервилу, једном од иницијалних чланова Панела, скренуо

пажњу да се у њиховим извештајима не узима у обзир Миланковић, одговорио ми је да је он поменут у првом извештају. И после наравно заборављен као неко ко се подразумева, али се баш не уклапа у пројекције. Разлог је једноставан, Миланковићева крива осунчавања показује да ће садашњи интергацијал трајати и за космичке размере неубичајено дуго. „У току наредних 26.100 година, тако говоре моји рачуни“, каже Миланковић, „биваће лега у нашим крајевима све топлија и топлија. Тај пораштај летње топлоте осетиће се јасно на вегетацији наших крајева. Моја смоква у Даљу, која је ретко које године могла потпуно да сазре, јер није добивала довољно топлоте, сазреваће за коју хиљаду година сваке године, и давати све лепше и слађе плодове. Жалим што нећу доспети да их се наузим, јер врло волим смокве. За време векова груписаних око године 28.000 после Христа, примаће 55. степен северне географске ширине, за време своје летње полугодине, тачно ону количину Сунчеве топлоте што је сада прима 52. степен...“ Већ ово је довољно да се схвате праве размере климатских циклуса, а да идеологије загревања удобно паразитирају на дугом космичком току топлотог раздобља. Зато је боље Миланковића не помињати јер се његова теорија природе разлика од покушаја теоријског моделовања климатског двојника, који би се по аналогiji с

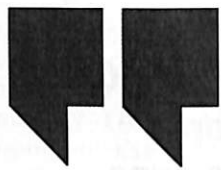
вештачком интелигенцијом могао назвати вештачком климом. Изгледа да је врхунац мудрости просвећених технолога да направе нешто вештачко, шта год то било. У четвртом извештају Панела из 2007. иако се у основи користи крива осунчавања заснована на Миланковићевим циклусима, његово име се због тога и ко зна чега другог не помиње. Тако је и са свим потоњим.

Међутим, истина је тврдоглава. Изненадни „Климагејт“ је открио да је Универзитет Ист Англиа, средиште за прикупљање података о клими, манипулисао временским нивозима да би се прикрило да постоји и

тренд опадања глобалне температуре. То је откривено у низу мејлова овог универзитета 2009. који су процурили с његовог сервера и тако битно уздрмали Самит у Копенхагену који је исте године одржан поводом вештачке промене климе. Врхунац такве политике климе је Нобелова награда додељена 2007. филму „Неугодна истина“ о глобалном загревању и нешто мало одглумљеног активизма америчког потпредседника (Ала Гора) који је учествовао у бацању 25.000 тона бомби на Југославију и ослобађању не зна се колико гасова стаклене баште против чега се на филму бори. Он се на то, наравно,

није осврнуо у филму који одликују прећуткивање, претеривање, полуистине и сензационализам. Није поменуо Косово, где се његова мисао морално отопила, али зато јесте топлеће глечера на Гренланду што ће за седам метара подићи раван светског мора и градови попут Калкуте, вели тај политичар, биће потопљени. При томе лукаво, достојно америчког политичара, не помиње оно основно, временски распон тих догађаја, већ само манипулише сценаријима раста температуре и присуства угљен-диоксида. Тако је расправа о клими неосетно напустила научни и прешла на политички терен.

Нема решења јер је проблем погрешно постављен. Нема отуда ни излаза из лавиринта поменуте „моралне и климатске врућице“, јер нико и не жели да га има. Владари из сенке служе се тим питањем као хладном полугом моћи, а робови сенке поред свих страхова везани су сада и ланцима бојазни и стрепње од климе која је постала непослушна и неће да се понашао као клима-уређај којим се даљински управља. Робови сенке све одобравају само да би, како каже Достојевски, „имали чаја да пију“

Није било лако Миланковићу, који се у науци почетком прошлог века сударио са зидом неразумевања, коме су Немци рушили штампарију и спаљивали математичку библиотеку, али није лако ни данас јер су људи готово увређени и јаросни када им се баца мало светла на позориште сенки. Онда реактивно излазе с ватрометом научених фраза и омаловажавајућих епитета, који по правилу почињу латинским префиксом *anti* за који сматрају да је довољан да у њега стане сва логика њихове моћи

Наравно, опште место у свему томе је избегавање Миланковића и његовог јасног космичког механизма климатских промена. Амерички потпредседник је тако, придружујући се Хансеновом хору, нехотице открио и идеологију глобалног загревања као производњу масовне неурозе јер сва та убеђивања су један исти низ који се повезује да би заједно с идејом загревања почео да се шири усјани страх који је само облик психичког прегревања. Амерички државни секретар с почетка 21. века каже „потребна нам је нова технолошка револуција“, а Евангелистичка црква покреће климатску иницијативу да би загревање било заустављено „...за нашу децу, за нашу планету, за нашег Господа“. Све је ту, недостаје само кореографија Дирерових јахача апокалипсе који витлају мачевима. А и за то се ових дана побринуо генерални секретар Уједињених нација који се у повишеном фалсету придружио хору: „Климатске промене су овде. То је застрашујуће, и то је само почетак...“ Додао је у познатом стилу, преузимајући Хансенов речник: „За целу планету ово је катастрофа... Климатске промене су овде, застрашујуће су и то је тек почетак. Ера глобалног загревања је завршена, стигла је ера глобалног кључања.“ Заиста после оваквих речи остаје само да прокључамо, али не због топлоте.

Где је онда решење и где је излаз из лавиринта моралне и климатске вртлице?

Нема решења јер је проблем погрешно постављен. Нема отуда ни излаза из лавиринта, јер нико и не жели да га има. Владари из сенке служе се тим питањем као хладном полугом моћи, а робови сенке поред свих страхова везани су сада и ланцима бојазни и стрепње од климе која је постала непослушна и неће да се понашао као клима-уређај којим се даљински управља. Робови сенке све одобравају само да би, како каже Достојевски, „имали чаја да пију“. Ни сама смрт није им тако страшна као нестанак кесица чаја и свега осталог на полицама пијаце лутака. У јеку борбе аналогне и дигиталне културе (која узима маха почетком осамдесетих година када је рачунар проглашен човеком године, и крајем осамдесетих када је Хансен одржао своје слово о загревању у Конгресу) треба обезбедити пристанак за прелазак у дигитални свет пећине где су робови сени повезани невидљивим ланцима које немају снаге ни воље да раскину. Стари Грци кажу да свет сени лежи с друге стране реке Лете која брише сећање. Одлучни услов превласти дигиталне културе, њен највећи скривени циљ јесте брисање сећања, која ће она лако извести под било којим изговором. Није потребно спаљивати библиотеке, довољно је притиснути дугме. После тога је све могуће и игра одраза нема краја ни призива. Треба заправо створити нову слику света, односно слику без света, и превеслати свест

сеновитом имагинацијом која нормализује напуштање аналогне културе у свим њеним видовима.

Зар није обећање дигиталне културе да ће олакшати живот човека и да ће са мање труда моћи да задовољава своје потребе?

Јесте, управо је у томе проблем. До краја олакшани живот је сенка себе самог. Све нове технологије долазе под изговором да решавају прљаве последице претходних и обећањем да ће човек, ако их буде следио, боље живети. Овог пута тај бољи живот, јасно је, јесте смрт јер дигиталној култури која све подражава и ствара *ex nihilo* живот није много ни потребан, он практично само смета. На њеном обзору заправо нема никакве разлике смрти и живота. Она је једнако равнодушна према оба стања. Тако се види да су живот и смрт само једна људска помисао и да изван те помисли њихова разлика и не постоји.

Навикли смо у добу просвећености да гордо верујемо да свет постоји због нас, да смо врх еволутивног ланца, да нам је све допуштено и да наука доноси решења за све наше дилеме и муке. Зато дигитална технологија заузима и позу науке као да има одговор на сва питања док у пракси само одлаже одговоре и замењује их дублирањем и исушивањем животних токова. Њен једини циљ је нормализација полузнања и ширење опсена и заблуда лишених импулса истине. Зато су пре неку годину

Енглези објавили да је реч године постистина. Порука је да се само од лажи живи, а од истине умире. Глума јесте одвајкада уграђена у сваки друштвени чин, цео свет глуми каже Шекспир, али овде је глума издвојена, дестилована и учињена аутономним средством општења и споразумевања заједнице где је свако сам са сваким. Технологија симулира, глуми, подражава, моделује. Та вешта глума нема никакав додир с истинском аналогном света. Зато се и појављује неинтелигентна прича о вештој вештачкој интелигенцији. Природа у свету глуме више није потребна. Тако је и прича о људима који својим вештинама вештачки мењају климу покушај да глума пређе границе Земље и да се устоличи као космичко начело. И да није Миланковића људи не би имали куд него да у то поверују јер им поглед не би допирао даље од геоцентричне пећине и моделовања њених сенки. Није било лако Миланковићу, који се у науци почетком прошлог века сударио са зидом неразумевања, коме су Немци рушили штампарију и спаљивали математичку библиотеку, али није лако ни данас јер су људи готово увређени и јаросни када им се баца мало светла на позориште сенки. Онда реактивно излазе с ватрометом научених фраза и омаловажавајућих епитета који по правилу почињу латинским префиксом *anti* за који сматрају да је довољан да у њега стане сва логика њихове

Стварност „климатских промена“ не лежи у њиховим узроцима, већ у последицама. Једна је да ће се ускоро Србија у Међународној банци за обнову и развој у три уговора задужити 250 милиона евра. Од тога ће 150 милиона евра делом отићи на бављење климатским променама. Србија је пре две године донела и Закон о климатским променама, стога и не морамо да бринемо и да сумњамо, ове промене су реалност јер нас на сваки начин коштају, а да ли стварно постоје, вероватно никоме није битно

моћи. Све што не пада пред глумом и заводљивим илузијама одбацује се без трунке размишљања. Сетимо се да је главна оптужба инквизитора против вештица у Противреформацији била да су оне анти владајућем поретку и да као терори-

сти мењају временске прилике и уништавају летину. Ломаче које су тада гореле Европом биле су прво антропоцентрично глобално загревање. Сада мало људи верује у вештице, али се тим давним жртвама нико није извинио за илузије због

којих су спаљене. Извињења нема јер се прича наставља, само што је сада пред ломачом „кључања“ сам човек коме се усађује осећање кривице што се родио, што је жив и дисањем испушта угљен-диоксид. Дакле није реч само о 50°С ових дана

већ о температури кључања од 100°С што помиње членик УН који свакако зна нешто више од нас.

Из овога је очито да никако не треба порицати „климатске промене“. Али њихова права стварност не лежи у њиховим узроцима, већ у последицама. Једна је да ће се ускоро Србија у Међународној банци за обнову и развој у три уговора задужити 250 милиона евра. Од тога ће 150 милиона евра делом отићи на бављење климатским променама. Србија је пре две године донела и Закон о климатским променама, стога и не морамо да бринемо и да сумњамо, ове промене су реалност јер нас на сваки начин коштају, а да ли стварно постоје вероватно никоме није битно. Академски свет може слободно о томе да распреда што не задржава извршење агенде. Све у свему, треба се борити да се осунчавање не претвори у затамњивање. Суштина те борбе која се одвија у матици живота је да све у свету, можда и сам свет, не буде замењено одразом, сликом или сенком, последицама без узрока у вечитом рату светаа и таме.

О тој космичкој борби давно говори и Хераклит и закључује „једном ће богиња Правде казнити све те коваче лажни и њихове лажне сведоке“. Да ли је већи проблем раст температуре или раст заблуда и незнања?

Тема промене климе је један битан допринос из-

ТРЕЋИ ТАЛАС БРУТАЛНЕ КОЛОНИЗАЦИЈЕ

Тартар, као симбол за дубоки понор подземног света, изгледа да и даље вреба јер ствари с климом постају све мрачније. Али чини се не због климе већ због људи. Говорите да је дошло до затегнутости осунчавања на коме почивају природне ствари и наметнутог затамњења које форсира технологија. Можемо ли да кажемо да није сам проблем климе мрачан, јер далеко превазилази временски распон у коме људи делују, већ свест о њему која покушава да овај свет види као пећину у којој игра сенки милиона камера и сензора заклања извор светлости?

Промена климе алиби је за трећи талас бруталне колонизације која маскирана добрим намерама тежи уништењу. У томе постоје и историјски узорци као што на пример Рим сољу прекрива територију Картагине која је остала трајно неплодна. Кад гледате с овог растојања, свеједно је да ли ћете бацити со на земљу или ћете запрашивати атмосферу аеросолима, суштина је иста. Генерал Шеридан је 1865. с истом идејом почео да систематски уништава крда бизона да би изазвао масовну глад америчких староседелаца, а годину дана пре из истог разлога уништио је све засаде у долини Шенандох. Источно индијска компанија изазвала је вештачку глад да би поморила мирољубиве становнике Индије. Један енглески путописац путујући Србијом средином 19. века примећује: „Нисам могао да не

помислим како је Турцима за време рата за српску независност недостајала способност предвиђања и стратегија, јер уместо што су спаљивали села и градове и убијали становништво, да су палили шуме и поубијали свиње, онемогућили би повлачење својих непријатеља и уништили би њихова средства за вођење рата.“ Сада је способност предвиђања ту и као да следи стратегију енглеског путописца јер у току су планови управо за масовни помор свиња. Већ се одређују места и начини њиховог закопавања јер ЕУ педантно води рачуна о свему. На удару су и краве јер, према речима власника фирме Мајкрософт, оне стварају много метана, гас стаклене баште, и стога их треба уклонити. Проблем је што су у Индији краве свете, тако да изгледа да је Индија последњи бастион слободног света јер једино она неком живом бићу које није човек придаје атрибут светости. Тамо су и реке свете, које овде трпају у тамне тунеле, одузимају им светло у име служења технологији. Оно што је добро за технологију више није уопште за човека, на раскрсници смо. Чини се да између нас и каубоја апокалипсе, као последња одбрана, стоје свете краве и реке које бране светост живота самог. Без ауре светости, као пука емпиријска појава, живот нема неку вредност и неминовно нестаје ма колико се добрим намерама старали о њему. Светост је основно начело аналогне културе и то је оно што треба одбранити да бисмо и даље живели у канонски осунчаном свету.

градњи обрасца дигиталног света. Њен циљ је претварање света у дигиталну пећину. Поред вештачке промене климе, шире се вештачки језици, месо се замењује вештачким, природна вештачком интелигенцијом, живот едитованим трансгеним облицима, Бог суперкомпјутером. То су, када довољно проширимо обим сећања, заправо само варијације на тему филиокве где се Запад определио за утеловљеног сина и начело хуманизма.

Можете ли то да појасните јер није уобичајено да се теолошки термини уводе у технологију.

Ако хоћете да се бавите технологијом без знања о теологији, на најбољем сте путу да промашите циљ или откријете топлу воду. Питање филиокве је опредељење од кога Свети дух исходи. Filioque значи „и сина“ што каже да је Свети

дух потекао и од Сина који је саздан и од крви и меса. Питање је толико значајно и далекосежно да је 1054. довело до поделе цркве на источну и западну. Ту је заправо конституисан Запад где се Свети дух утеловио у технологији којој сада придаје све атрибуте Светог духа. Ако читате оно што говори Илон Маск, видите да њега занимају само теолошки проблеми под маском технологије. Он има широки простор за то јер су се хришћанске цркве препаднуле од брзине мноштва промена повукле саме у себе и симболично од страха пре неку годину затвориле врата својих храмова. За Запад је извесно да проблем климе исходи из Сина, односно Човека, а не од небеске механике, односно Бога. Они су то давно решили и зато климу не виде као однос са Сунцем и астрономским циклусима, већ као лине-

арно нагомилавање црног угљеничког депозита.

Филиокве је с једне стране теолошки проблем, али с друге је родно место технологије која је дете Запада. Свети дух је на неки начин симулиран у технологији, али то не значи да треба да се у 21. веку поведемо за тим јер је наш избор у 11. веку био другачији. То упућује да гледамо изнад питања трансхуманизма јер то није наш проблем, као што мисле они који тумаче сенке интернета и несвесни теолошке замке праве скупове о томе. Концепт глобалног загревања је типична теолошка замка. Али да би се то схватило, потребно је проницање у корене и историју проблема што је Миланковић темељно радио пре сваке анализе. Он се по том степену културе веома разликује од данашњег научника, боље речено технолога, који махом ништа не зна о историјској генези

и филозофији свог проблема. Треба у томе да га следимо јер ми смо с друге стране и наш проблем је друге природе. Зато постоји оштра разлика Миланковићевог приступа, који је по свом духу аналоган, повезан са Сунцем и циклусима који проистичу из односа са њим, и оних дигиталних егзегеза које се везују за моделе и пројекције и где је рачунар критеријум истине. Одбрана човека не иде кроз критику трансхуманизма, већ кроз чврстину трансцендентног упоришта које не пада пред моћима огледала. Мислим да смо то добро показали и у „Речнику технологије“. Треба приметити дубинску разлику две културе, аналогне и дигиталне као новог облика колонизације. И да Миланковићев Канон не допушта да нас баце у тартар паклених привида. **||**

Крај

**NE MORATE DA SE KRIJETE OD IZNENADNIH TROŠKOVA
LEČENJA NASTALIH NA PUTOVANJU U INOSTRANSTVU.**

POTREBNO JE
putno zdravstveno osiguranje

